

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2013

Marking Scheme

Latvian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

LATVIEŠU VALODA 2013
VĒRTĒŠANAS PARAUGS

I daļa

(30 punkti)

Atbildiet uz jautājumiem!

1. Izskaidrojiet saviem vārdiem frāzes

(5 punkti)

a) čemodānus izpakot (3.rindkopa) - izkrāmēt ceļojuma somu

b) zinātņu klans (3.rindkopa) - īpaši izredzēta zinošu, izglītotu cilvēku grupa

c) piemist skolotāja dotumi (4.rindkopa) - ir skolotāja talants

d) jābūt iedvesmai (7.rindkopa) - jābūt mūzai

e) nebija sevi jādzen strādāt (9.rindkopa) - darīt darbu ar prieku

2. Izskaidro, kāpēc Tomam patika piedalīties rakstīšanas konkursos! (5 punkti)

Iespējas rakstīt savus darbus un dot lasīt savus darbus citiem, deva iespēju Tomam uzlabot savas rakstīšanas prasmes un arī uzzināt ko jaunu, interesantu par pieaugušo pasauli, jo tolaik viņš bija tikai pusaudzis. Iespēja apgūt ko jaunu deva arī tas, ka viņš lasīja citu rakstnieku darbus un varēja paust savu viedokli.

3. Izskaidro, kā un kāpēc Toms iemācījās angļu valodu (6.rindkopa)!

(5punkti).

KĀ

Lasot grāmatas, rakstot konkursos, apgūstot angļu valodu pie privātskolotāja, studējot, dzīvojot angļiski runājošā vidē,

KĀPĒC

Lasot daudz zinātniskās fantastikas grāmatas, sacenšoties ar citiem zinātniskās fantastikas rakstniekiem, vēlas panākt to, ka viņš var pelnīt iztiku ar zinātniskās fantastikas darbus rakstīšanu.

4. "Ja būtu tik viegli rakstīt, tad jau visi pēc kārtas tos bestsellerus taisītu". Pamato savu viedokli, kāpēc nav viegli rakstīt bestsellerus! (7.rindkopa)

(5 punkti)

Lielā mērā tas ir talanta jautājums. Lai uzrakstītu labu darbu, cilvēkam ir jābūt valodas absolūtai sajūtai. Rakstīšanas spēja, spēja formulēt, pateikt to, ko domā, pateikt to, ko vēlies, ir visa pamats un sākums. Protams, nepietiek tikai ar talantu, tas ir jāizkopj.

Tomam rakstīt patika jau skolas laikā. Viņš mērķtiecīgi izkopa talantu lasot un rakstot. Piedalījās internetā organizētajos rakstīšanas konkursos un mācījās akadēmisko angļu valodu, lai pats varētu profesionālāk rakstīt. Atteicās no labi apmaksāta darba un pārcēlās atpakaļ uz Latviju, lai rakstītu romānu.

5. « Manuprāt, cilvēks, kurš nav ar kaut ko apsēsts, nav īpaši interesants».

Komentē šo apgalvojumu, pamatojot savu viedokli un analizē apsēstības lomu viņa dzīvē! (13.rindkopa)

(5 punkti)

Kad cilvēks ir apsēsts ar kaut ko, viņš uz pasauli skatās savādāk nekā citi. Viņš mēģina piepildīt kādu savu sapni, un tāpēc šis cilvēks citiem liekas interesants un aizraujošs. Taču apsēstība var būt arī bīstama, ja cilvēks zaudē realitātes izjūtu un pakārto visu savai apsēstībai.

Cilvēkam nav jābūt apsēstam (tas nav pats precīzākais jēdziens, kas izsaka cilvēka ilgas realizēt savu talantu), drīzāk cilvēkam jāmīl tas, ko viņš dara, jāizjūt nepārvaramas ilgas, nepieciešamību, vēlmi un dziņu sasniegt sevis izvēlēto mērķi, daudz strādājot. Toms to arī dara, viņa ilgas ir viņa lielākais dzinulis un motivācija nepārtraukti mācīties, smagi strādāt, lai pilnveidotu rakstīt prasmes.

6. Toms fantastikas žanru pats nosaucis par apjomīgu metaforu. Analizē šo ideju, un, pēc tavām domām, kā tas ietekmē to, ko viņš raksta pats?

Fantastikas žanrs ir apjomīga metafora. Fantastikas žanra priekšrocība ir tās izteiksmes veids. Uzrakstītajam lasītājs var ticēt vai neticēt. Fantastikas žanrs atļauj rakstniekam paralēli reālajai pasaulei radīt fantāzijas pasauli, tajā pašā laikā atbrīvojot no noteiktajiem ierobežojumiem. Tādēļ tā ir metafora. Šausmas un vardarbība var tikt attēlota fantāzijas situācijā, bet tas neizslēdz iespēju, ka tās var radīt līdzīgus zaudējumus un sekas, kādas ir reālajā pasaulē.

(5 punkti)

II daļa

(30 punkti)

"Autoram ir svarīgi būt atbildīgam par to, ko viņš raksta". Kā Toms uzņemies šo atbildību? Komentē šo apgalvojumu, pamatojot savu viedokli ar piemēriem no teksta! (Uzrakstiet vismaz 100 vārdu garu aprakstu)

Tomam ir svarīgi ne tikai zināt, kas patīk cilvēkiem, auditorijai, kurai viņš raksta. Viņam ir svarīgi būt atbildīgam par to, ko viņš raksta, t.i., atklājot, parādot, cik postošas ir aprakstītās vardarbības un šausmu sekas. Viņš saka: „Nekad nav tā, ka sāp tikai otram.” Tā ir atbildīga rakstnieka iezīme – vienmēr paturēt prātā, ka vārdam ir liels spēks. Atbildības pazīme ir arī vēlme mērķtiecīgi pilnveidot savas rakstīt prasmes. Tā ir profesionālisma pazīme- neapstāties pie sasniegtā, bet augt kā rakstniekam, sasniedzot visaugstāko meistarības pakāpi visu valodas reģistru pārvaldīšanā, daiļdarba formas un satura izjūtā.

III daļa

(40 punkti)

Uzrakstiet eseju par vienu no tēmām (vismaz 300 vārdu)!

"Toms izpakoja čemodānus jau kā jauns vīrietis. "

Vai tev ir līdzīga pieredze? Izskaidro, kāpēc / kāpēc ne!

- *Līdzīga pieredze, iegūstot izglītību ārzemēs.*
- *Pieredze strādājot ārzemēs.*
- *Pilnveidojot savas svešvalodu valodas zināšanas ārzemēs.*
- *Sekojojot savam sapnim, aicinājumam.*
- *Krasi mainot savu profesiju vai nodarbošanos.*

vai

"Ja sekosi sapnim, tava dzīve būs rūgti salds ceļojums."

